Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Eenige opmerkingen omtrent de openbare verkoopingen van roerende goederen

https://hdl.handle.net/1874/291974

II 10

EENIGE OPMERKINGEN

OMTRENT DE

OPENBARE VERKOOPINGEN

VAN

ROERENDE GOEDEREN.

10

EENIGE OPMERKINGEN

OMTRENT DE

OPENBARE VERKOOPINGEN

VAN

ROERENDE GOEDEREN.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT,

OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

C. H. D. BUYS BALLOT,

Gewoon Hoogleeraar in de Wis- en Natuurkundige Faculteit.

MET TOESTEMMING VAN DEN ACADEMISCHEN SENAAT

EN

VOLGENS BESLUIT VAN DE

FACULTEIT DER REGTSGELEERDHEID,

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN HET ROMEINSCHE EN HEDENDAAGSCHE RECHT

AAN DE

UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL,

TE VERDEDIGEN DOOR

HENDRIK PIETER VAN DER HORST,

CANDIDAAT-NOTARIS.

Geboren te Weesp.

Op Vrijdag den 25sten September 1863, des namiddags te 2 ure.

WEESP,

G. G. BRUGMAN.

1863.

AAN MIJNE OUDERS.

INHOUD.

Inleiding. . . . . Bladz. 1.

HOOFDSTUK I.

Geschiedenis der Wet. . . . . „ 6.

HOOFDSTUK II.

Over den openbaren verkoop van roerende goederen, en welke ambtenaren, dien mogen houden. . . . . „ 19.

HOOFDSTUK III.

Over het proces-verbaal. . . . . „ 31.

HOOFDSTUK IV.

De ontvangst der kooppenningen. . . . „ 39.

INLEIDING.

Toen in het jaar 1842 het ontwerp van wet op het Notarisambt den Staten-Generaal werd aangeboden, was daarin ook een artikel opgenomen, volgens hetwelk „alle openbare verpachtingen, verhuringen en „vrijwillige verkoopingen, bij opbod, afslag, inschrijving „of op welke andere wijze en in welken vorm ook „gehouden, zoo van onroerende goederen als van alle „onligchamelijke roerende zaken, mitsgaders van schepen en vaartuigen van tien of meerdere lasten, alleen „ten overstaan van Notarissen zouden kunnen plaats „hebben."

Ter adstructie dezer bepaling werd bij de Memorie van toelichting gezegd: „Wanneer men in aanmerking „neemt, dat de Notarissen ambtenaren zijn, dat zij „van den lande geene bezoldiging ontvangen, dat zij „onderscheidene ambten en betrekkingen met deze hunne „bediening niet mogen uitoefenen, dat zij aan eene

„uitgestrekte verantwoordelijkheid zijn onderworpen, en „verpligt om onderscheidene wetten ten stipste na te „komen, dan schijnt het hoogst billijk, dat hun een „toereikend bestaan bij de wet worde gewaarborgd." (1) Toch vond de bepaling veel tegenkanting; een aantal Notarissen wendden zich tot de Tweede Kamer en betoogden de noodzakelijkheid, dat het aangehaald artikel tot alle verkoopingen van roerende goederen zou worden uitgestrekt. Zij beweerden onder anderen, dat er niet de minste reden bestond om aan de Griffiers en Deurwaarders voortdurend het regt te geven om vrijwillige verkoopingen van ligchamelijke roerende goederen te houden, een regt, dat hun in der tijd om bijzondere, vooral in Frankrijk geldende redenen verleend was, en dat zij, omdat zij uit den aard der zaak voor minder salaris konden werken, hier te lande bijna zonder mededinging uitoefenden. Natuurlijk bleven de Griffiers, Deurwaarders en Makelaars van hunnen kant niet achter, om op het behoud der hun verleende bevoegdheid aan te dringen. Bij de herziening van het ontwerp werd het artikel behouden, en alleen aangevuld met de bepaling, dat ook de aanbestedingen van werken of leverantiën, alleen ten overstaan van Notarissen zouden kunnen plaats hebben. In de Memorie van toelichting daarop werd gezegd, dat „men aan de Griffiers en Deurwaarders „geenszins de bevoegdheid wilde betwisten, om een „factum te constateren, maar dat men hen uit den „aard der instelling van het Notarisambt, zoowel als „krachtens de definitie van deszelfs attributen en doel,

---

(1) Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche wetgeving betrekkelijk het Notarisambt, door Joan van den Honert Thz., Amsterdam 1842, Dl. II, bladz. 169.

„in artikel 1 van het wetsontwerp, onbevoegd oor-
„deelde om overeenkomsten tot stand te brengen; deze
„toch, wederkeerige verpligtingen tusschen partijen be-
„vattende, zouden dan alleen geldig zijn, wanneer zij
„uit authentieke of door partijen onderteekende onder-
„handsche akten voortvloiden; dan alleen zou daaruit
„een vinculum iuris kunnen bewezen worden. Het
„artikel was echter van geen invloed op alle andere
„verkoopingen van roerende goederen, krachtens de
„wet van den 22sten Pluviôse, jaar VII, plaats heb-
„bende. Die akten hadden, hoezeer voor Notarissen
„verleden, geene parate executie; geene grosse kon
„daarvan worden afgegeven, ten ware zij door de
„verkoopers en koopers waren onderteekend (1). De regering beloofde tevens, dat het onderwerp der openbare vrijwillige verkoopingen, zoowel van onroerende, als van onligchamelijke en ligchamelijke roerende goederen, op tijd of tegen dadelijke levering en betaling verkocht wordende, en de daarmede in een onmiddellijk verband staande openbare verhuringen, verpachtingen en aanbestedingen, bij eene afzonderlijke wet geregeld zou worden, met welker zamenstelling men, zoo het heette, reeds een aanvang had gemaakt en die, naar men vertrouwde, in de volgende zitting der Staten-Generaal zou worden aangeboden. Om echter het in werking brengen der wet op het Notarisambt niet tot dat tijdstip te doen uitstellen, waren bij het laatste artikel daarvan, de wet van den 22sten Pluviôse jaar VII, en al de daarmede in verband staande verordeningen voorloopig in stand gehouden. Bij de bovenbedoelde wet zou, naar het scheen, meer eigenaardig kunnen worden geregeld alles wat door

---

(1) v. d. Honert a. w. I, bladz. 482 en 483.

de verschillende beambten, met het houden van openbare vrijwillige verkoopingen, verpachtingen en aanbestedingen belast, naar den aard der goederen welke daarvan het onderwerp uitmaken, behoorde te worden nagekomen, en de kracht welke aan de verschillende daarvan op te maken akten behoorde te worden toegekend. Men had daarom gemeend alle de bepalingen of uitzonderingen betrekkelijk deze aangelegenheid uit het wetsontwerp te moeten ligten (1).

Bij de beraadslagingen toonde men zich met het denkbeeld der regering niet ingenomen. De Heer VAN GOLTSTEIN onder anderen verklaarde, dat hij de bepalingen over de vrijwillige openbare verkoopingen, de openbare verpachtingen en aanbestedingen noode uit het ontwerp had zien verdwijnen, omdat die een gewigtig deel van de werkzaamheden der Notarissen uitmaakten, en de wet over de inrigting van het Notarisambt zonder dezelve onvolledig en onvolkomen was (2).

Zij zou lang onvolledig blijven! De andere wet door de regering beloofd, is na een tijdsverloop van 21 jaren nog niet ontworpen, schoon men dagelijks de lasten ondervindt van de Fransche wetgeving, die bij art. 81 der wet op het Notarisambt, op de openbare verkooping van roerende goederen, in stand is gehouden. Teregt merkte onlangs de Heer VAN LOGHEM in onze Tweede Kamer aan, dat er tegenwoordig met betrekking tot dat onderwerp eene ergerlijke wanorde heerscht, en drong hij er bij de regering op aan, dat zij zoo spoedig mogelijk tot het ontwerpen eener wet op de verkoopingen van roerende en onroerende goe-

(1) v. d. Honert a. w. I, bladz. 307 en 308.
(2) v. d. Honert a. w. II, bladz. 187.

deren mogt overgaan, waarbij alle moeijelijkheden, uit de Fransche wetgeving voortvloeijende, voor goed zouden worden uit den weg geruimd (1).

De verschillende uiteenloopende uitspraken, van onze regtbanken en hoven omtrent verscheidene punten dier Fransche wetgeving getuigen genoegzaam, hoeveel duisters er nog in het onderwerp is en zelfs in Frankrijk, waar men nog in de laatstverloopene jaren nieuwe wetten op dit punt heeft uitgevaardigd, blijft men nog gedurig op moeijelijkheden stuiten.

Bij sommige daarvan, die zoolang de Fransche wet hier te lande van kracht blijft, voor ons van practisch belang zijn, wenschen wij kortelijk stil te staan.

---

(1) Bij Kon. besluit van 8 Mei 1863 (*Stbl. no.* 56), is nu aan de hoofden van gemeente- en waterschapsbesturen de bevoegdheid toegekend tot het houden van openbare verkoopingen van roerende goederen, aan hunne gemeenten en waterschappen toebehoorende, en van die der aangehaalde goederen, bedoeld in art. 279 der wet van 29 Junij 1851 (*Stbl. no.* 85), en aan de ambtenaren, belast met het beheer der strandvonderij tot het houden van de verkoopingen, bedoeld in de artt. 554 en 557 W. v. K.

HOOFDSTUK I.

GESCHIEDENIS DER WET.

De buitengewone uitgaven, die er ten tijde der Valois, in Frankrijk noodig waren, deden de regering naar alle middelen omzien om de staatsinkomsten te vergrooten; nieuwe belastingen moesten er geheven worden en men besloot ten laatste ook tot den verkoop der bedieningen. Om de opbrengst daarvan te vermeerderen werden nieuwe ambten ingesteld, en zoo ontstonden in Februarij 1556, onder de regering van Hendrik II, de maîtres priseurs-vendeurs de meubles, die uitsluitend bevoegd waren tot het houden van openbare verkoopingen van roerend goed à contant geld (1). Tien jaren later in 1566 kwamen in hunne

(1) M. D. Dalloz, jurisprudence générale du royaume. Paris 1858. Dat edict bevat onder andere: „voulons et ordonnons que les dits pri„seurs-vendeurs . . . . ne semblablement etc. . . . mesler de l'estat „de fripiers, regratiers ni revendeurs, soit par eux, leurs femmes, „ou autres personnes interposées directement ou indirectement en „quelque manière que ce soit, ny semblablement acheter ou faire

plaats de huissiers-priseurs, die bij een edict van Maart 1576 vereenigd werden met de sergens royaux ordinaires, en in October 1696 stelde Lodewijk XIV, wederom bij edict nieuwe ambtenaren aan, onder den naam van jurés-priseurs-vendeurs de biens-meubles, met het regt om door geheel Frankrijk, met uitzondering van de stad en vrijheid van Parijs, schatting en uitveiling van roerende goederen te doen (1). Lodewijk XV schafte bij een edict van Februarij 1771, die betrekking voor het geheele koningrijk, met uitzondering van Parijs, weder af, omdat hij meende dat de opbrengst daarvan voor 's rijks schatkist te gering was. Wij willen eenige der voornaamste bepalingen van dit edict mededeelen.

Art. 5. Les dits jurés-priseurs-vendeurs de meubles feront seuls et à l'exclusion de tous autres, dans toute l'étendue du ressort du bailliage, sénéchaussée et autre justice du lieu de leur établissement, la prisée, exposition et vente de tous les biens-meubles; soit qu'elles soient faites volontairement après les inventaires, ou par autorité de justice, en quelque sorte et manière que ce puisse être et sans aucune exception; recevront les deniers provenant des dites ventes, quand même les parties y appelleraient d'autres huissiers et jouiront

---

„acheter pour eux, aucuns des meubles, dont ils feront la vente, „sur peine de privation de leurs offices et d'amende arbitrair envers „nous, et mêmement de punition corporelle à discrétion de justice. . . ."

„Et seront les dits priseurs-vendeurs tenus de recevoir les deniers „de la dite vente, pour incontinent, ou trois jours après du plus „tard, les délivrer aux poursuivants la dite vente ou autres qu'il „appartiendra: à quoy faire ils seront tenus et contraignables par „corps, les dits trois jours passez, comme dépositaires de justice."

(1) Répertoire universel et raisonné de jurisprudence par M. Merlin, 5e ed., Bruxelles 1828, v° huissier-priseur.

de la faculté d'exploiter, dans le cas d'exécution et vente de meubles, concurremment avec les autres huissiers dans l'étendue de leur ressort.

Art. 6. Conformément au dit édit d'Octobre 1696, quatre deniers pour livre du prix des ventes seulement, les quels ils retiendraient, par leurs mains sur les deniers provenans du dit prix, deux sous six deniers pour chaque rôle de grosse de leurs procès-verbaux, et pareil droit de deux sous six deniers pour l'enregistrement de chacune des oppositions, qui seraient faites à la délivrance des deniers provenans des dites ventes, non compris le contrôle et le coût du papier timbré, desquelles oppositions ils feraient mention dans leurs procès-verbaux et demeureraient garans; et en outre pour chaque vacation de prisée dans les cas ou elle aurait lieu et qu'il en aurait été dressé procès-verbal, trente sous sans préjudice des exploits qu'ils feraient comme huissiers, desquels ils seraient payés comme huissiers.

Art. 9. Faisons très-expresses inhibitions et défenses à tous notaires, greffiers, huissiers et sergens de quelque juridiction que ce soit, même des amirautés de s'immiscer à l'avenir de faire les dits prisées, expositions et ventes de biens-meubles, en quelque manière que ce soit, à peine de 1000 livres d'amende, et aux contrôleurs des exploits, de contrôler aucuns procès-verbaux de prisées et ventes des dits biens-meubles, qui seraient faits par autres que les dits jurés-priseurs, à peine de pareille somme; et les dites amendes, applicables moitié à l'hôpital du lieu, et l'autre moitié aux pourvus des dits offices ne pourront être modérées ni réputées comminatoires (1).

---

(1) Bulletin des lois No. 101.

Het blijkt dus dat reeds vóór het uitvaardigen van dit edict, de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders in Frankrijk, openbare verkoopingen van roerende goederen hielden; de bronnen evenwel ontbreken ons om te beslissen volgens welk regt zij dit deden. Dalloz en Rolland beweren evenwel dat dit zeer oud is.

Weinige maanden later, 7 Julij 1771, werd bij opene brieven bevolen, dat de in werking brenging der ambten van jurés-priseurs-vendeurs de biens-meubles, in Februarij van dat jaar ingesteld, zou worden geschorst, „qu'il soit sursis à la levée et vente des offices de jurés-priseurs-vendeurs de biens-meubles, erées par l'édit du mois de Février dernier, jusqu' à ce qu' autrement il ait été ordonné; en conséquence, que les notaires, greffiers, huissiers ou sergens puissent faire valablement, lorsqu'ils en seront requis, les prisées et ventes de biens-meubles, en se conformant aux édits, déclarations, arrêts et réglemens rendus à ce sujet; dérogeant quant à ce seulement, aux dispositions de l'édit du mois de Février dernier; faisons défenses à toutes personnes autres que les notaires, greffiers, huissiers ou sergens, de s'immiscer à faire les prisées et ventes de biens-meubles sous les peines portées par l'art. 9 de notre dit édit (1);" en bij nieuwe opene brieven van 17 Augustus 1771, werden de oude jurés-priseurs-vendeurs de biens-meubles weder ingesteld, onder den titel van huissiers of sergens royaux, met dezelfde regten als de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders omtrent den openbaren verkoop van roerende goederen.

Merlin zegt, dat deze schijnbare besluiteloosheid der regering voortkwam uit de ontvangst van de

(1) Bulletin des lois No. 101.

opbrengst der ambten gedurende een zekeren tijd; het beuren namelijk van de quatre deniers pour livre, die ten voordeele des Konings moesten verantwoord worden, leerde dezen kennen wat de ambten der jurés-priseurs zouden moeten opbrengen, en toen nu de waarde der bediening bekend was, werd de schorsing bij arrêt du conseil d'état van 25 November 1780 opgeheven; een duidelijk bewijs, dat het slechts een finantiëele maatregel in het belang der schatkist was, dat men afzonderlijke jurés-priseurs aangesteld had.

De voormalige conseil d'état beval bij arrest van 21 Augustus 1775, dat: „conformément à l'art. 5 de l'édit du mois de Février 1771, et aux lettres-patentes du 7 Juillet suivant, il ne pourra être procédé à aucune exposition publique et vente à l'encan de meubles et effets mobiliers soit qu'elles soient faites volontairement, soit après les inventaires, soit devant les juges, ou par autorité de justice, en quelque sorte et manière que ce puisse être et sans aucune exception, par d'autres que par les notaires, greffiers, huissiers ou sergens; fait très-expresses inhibitions et défenses à toutes personnes, même aux propriétaires de meubles et effets mobiliers, créanciers et autres, de s'immiscer à faire les dites expositions et ventes à l'encan, sous quelque prétexte et pour quelque cause que ce puisse être, à peine de confiscation des meubles et effets mobiliers qui seront encore existans, et de pareilles amendes contre les contrevenans (1)," en bij arrest van 13 November 1778: „que l'édit du mois de Février 1771, les lettres patentes du 7 Juillet de la même année, les arrêts des 21 Août 1772 et

---

(1) Bulletin des lois, No. 101.

20 Juin 1775, seront exécutés selon leur forme et teneur; fait en conséquence défenses à toutes personnes sans caractère, même aux propriétaires, héritiers ou autres, de faire personnellement l'exposition, vente ou adjudication à l'encan d'aucuns biens-meubles à eux appartenans ou à d'autres, à peine de confiscation des meubles, et de mille livres d'amende; leur enjoint d'y faire procéder par tel notaire, greffier, huissier ou sergent que bon leur semblera, lesquels seront tenus, sous les mêmes peines, de dresser des procès-verbaux en forme et sur papier timbré des dites ventes, et de comprendre dans les dits procès-verbaux tous les articles exposés en vente, tant ceux par eux adjugés soit en totalité ou sur simple échantillon, que ceux retirés ou livrés par les propriétaires ou héritiers pour le prix de l'enchère ou de la prisée; les quelles amendes ci-dessus ordonnées, ne pourront, en aucun cas, être remises ni modérées par les juges (1)." Bij opene brieven van 3 Januarij 1782 werd vastgesteld, dat aan die ambtenaren zouden worden toegekend drie livres voor elke vacatie van 3 uren, behalve de quatre deniers pour livre van de opbrengst der goederen, en hunne reiskosten, zooals die voor de Deurwaarders waren bepaald, terwijl zij nog daarenboven zouden kunnen in rekening brengen de onkosten voor hunne grossen en uittreksels (2).

Eindelijk werd in 1790 de bediening van huissiers-priseurs geheel afgeschaft, en, bij de wet van 21—26 Julij 1790, aan de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders uitsluitend de openbare verkoopingen van roerende goederen in alle plaatsen, waar die vroeger

(1) Bulletin des lois, No. 101.

(2) Merlin t. a. p., bl. 403.

door de jurés-priseurs werden gehouden, opgedragen; ook de belangen van 's rijks schatkist werden daarin niet vergeten. De nationale vergadering bevestigde den 17den September 1793 de wet van Julij 1790, breidde haar tot de geheele republiek uit en stelde ook weder het loon vast voor de werkzaamheden der ambtenaren (1).

Dewijl echter ook andere personen dan de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders zich het regt aanmatigden om openbare verkoopingen te houden, achtte het directoire exécutif het arrest van 12 Fructidor, jaar VII, noodzakelijk, aldus luidende:

„Le directoire exécutif, après avoir entendu le rapport du ministre de la justice sur les abus résultant du droit que des particuliers s'arrogent, dans quelques cantons, de faire des ventes publiques de meubles et effets mobiliers;

Considérant que l'art. 1er de la loi du 17 Septembre 1793 en autorisant les notaires, greffiers et huissiers, à faire des ventes publiques, a suffisamment fait connâitre que ce droit ne pouvait être exercé par des citoyens ou même par des fonctionnaires publics qui ne seraient ni huissiers, ni greffiers, ni notaires; que l'intention de cette loi est encore plus clairement manifestée par l'exception qu'elle établit, art. 2, en faveur de ceux d'entre les huissiers-priseurs qui avaient le droit d'exercer les autres fonctions d'huissiers, et à qui elle accorde, par cette raison, la faculté de les remplir concurremment avec les huissiers, greffiers et notaires, faculté qu'il serait illusoire et sans objet d'accorder par une disposition expresse, si elle appartenait de droit à tous les individus;

---

(1) Merlin t. a. p., bl. 404.

Considérant que cette vérité acquiert encore un nouveau degré d'évidence, lorsqu'on réfléchit que par la loi qui vient d'être citée, ainsi que par celle du 26 Juillet 1790, les notaires, les greffiers et les huissiers ont été subrogés aux droits des ci-devant huissiers-priseurs, à qui une foule de réglemens, et notamment l'édit de Février 1771, avaient attribué celui de faire seuls et à l'exclusion de tous autres, la prisée, exposition et vente de tous biens-meubles, soit qu'elles fussent faites volontairement, après inventaire, ou par autorité de justice, en quelque sorte et manière que ce put être, et sans aucune exception;

Considérant qu'il est instant d'assurer au trésor public le recouvrement de tous les droits d'enregistrement et de timbre auxquels sont assujettis les prisées, inventaires et ventes publiques de meubles et effets mobiliers et qu'éludent presque toujours les citoyens qui, sans caractère légal, se permettent de procéder à ces actes, arrête ce qui suit:

Art. 1er. Conformément aux lois des 26 Juillet 1790 et 17 Septembre 1793, et aux réglemens anterieurs, maintenus provisoirement par le décret de la convention nationale du 21 Septembre 1792, il est défendu à tous autres que les notaires, greffiers et huissiers, de s'immiscer dans les prisées, estimations et ventes publiques de meubles et effets mobiliers, soit qu'elles soient faites volontairement, après inventaire, ou par autorité de justice, en quelque sorte et manière que ce puisse être, et sans aucune exception.

2. Les contrevenans seront poursuivis devant les tribunaux à la requête et diligence des commissaires du directoire exécutif près les administrations, pour être condamnés aux amendes portées par les réglemens non abrogés, sans préjudice des dommages-intérêts des notaires, greffiers et huissiers, pour raison des-

quels ceux-ci se pourvoiront contre eux ainsi qu'ils aviseront.

Le présent arrêté sera imprimé au Bulletin des lois. Il sera publié" etc. (1).

Uit bovenstaand arrêté blijkt derhalve, dat de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders in de plaats gesteld zijn van de vroegere huissiers-priseurs.

Op dit arrêté volgde spoedig weder dat van 27 Nivôse, jaar V, van dezen inhoud:

„Le directoire exécutif vu l'article 2 de son arrêté du 12 Fructidor an 4, portant que les contrevenans au droit exclusif des notaires, huissiers et greffiers, de faire les prisées et ventes publiques de meubles et effets mobiliers, seront poursuivis devant les tribunaux, à la requête et diligence des commissaires du directoire exécutif près les administrations, pour être condamnés aux amendes portées par les réglemens non abrogés;

Considérant qu'il importe au recouvrement des droits d'enregistrement et de timbre, de remettre sous les yeux des citoyens et des autorités constituées, les réglemens qui ont déterminé ces amendes, et que l'article 11 de la loi du 12 Vendémiaire an 4, autorise le directoire exécutif à faire republier les lois anciennes ou récentes, lorsqu'il le juge convenable et que la loi du 21 Septembre 1792, maintient expressément jusqu'à révocation, toutes les lois anciennes non encore abrogées;

Considérant que les lois des 26 Juillet 1790 et 17 Septembre 1793 ayant subrogé les notaires, huissiers et greffiers aux ci-devant huissiers-priseurs, dans toutes les attributions relatives aux prisées et ventes de meu-

---

(1) Bulletin des lois, No. 72. — v. d. Honert II, a. w. p. 563.

bles qu'elles n'ont pas formellement exceptées, il en résulte que les dispositions pénales qui ont été portées précédemment contre les contrevenans au droit exclusif des huissiers-priseurs, de faire les prisées et ventes de meubles, doivent être republiées pour être appliquées aux contrevenans au même droit transmis aux notaires, greffiers et huissiers;

Vu en conséquence:

1°. l'édit du mois de Février 1771, portant ce qui suit;

Art. 5. Les dits jurés-priseurs etc. (zie pag. 7);

Art. 9. Faisons très-expresses inhibitions etc. (zie pag. 8);

2°. les lettres patentes du 16 Juillet 1771, les quelles ordonnent „qu'il soit sursis" etc. (zie pag. 9);

3°. l'arrêt du ci-devant conseil d'état, du 21 Août 1775, lequel ordonne „que conformément à l'article 5" etc. (zie pag. 10);

4°. l'arrêt du ci-devant conseil d'état, du 13 Novembre 1778, qui ordonne „que l'édit du mois de Février 1771" etc. (zie pag. 10);

Après avoir entendu le ministre de la justice;

Arrête que les dispositions ci-dessus seront, avec le présent arrêté, réimprimées et publiées de nouveau, pour être exécutées selon leur forme et teneur, jusqu'à ce que, par le corps législatif, il en ait été autrement ordonné.

Le présent arrêté sera inséré au Bulletin des lois" (1).

Eindelijk werd in het jaar VII, 22 Pluviôse, tot regeling der formaliteiten voor openbare verkoopingen van roerende goederen, de wet vastgesteld, die wij hier laten volgen:

---

(1) Bulletin des lois, No. 101. — v. d. Honert a. w. II, p. 565.

„Le conseil des anciens, etc.

Art. 1. A compter du jour de la publication de la présente, les meubles, effets, marchandises, bois, fruits, récoltes et tous autres objets mobiliers, ne pourront être vendus publiquement et par enchères, qu'en présence et par le ministère d'officiers publics ayant qualité pour y procéder.

2. Aucun officier public ne pourra procéder à une vente publique et par enchères, d'objets mobiliers, qu'il n'en ait préalablement fait la déclaration au bureau de l'enregistrement dans l'arrondissement duquel la vente aura lieu.

3. La déclaration sera inscrite sur un registre qui sera tenu à cet effet, et elle sera datée. Elle contiendra les noms, qualité et domicile de l'officier, ceux du requérant, ceux de la personne dont le mobilier sera mis en vente, et l'indication de l'endroit où se fera la vente et du jour de son ouverture. Elle sera signée par l'officier public, et il lui en sera fourni une copie, sans autres frais que le prix du papier timbré sur lequel cette copie sera délivrée.

Elle ne pourra servir que pour le mobilier de celui qui y sera dénommé.

4. Le registre sera en papier non timbré; il sera côté et paraphé, sans frais, par le juge de paix dans l'arrondissement duquel sera le bureau d'enregistrement.

5. Les officiers publics transcriront en tête de leurs procès-verbaux de vente, les copies de leurs déclarations.

Chaque objet adjugé sera porté de suite au procès-verbal; le prix y sera écrit en toutes lettres, et tiré hors ligne en chiffres.

Chaque séance sera close et signée par l'officier public et deux témoins domiciliés.

Lorsqu'une vente aura lieu par suite d'inventaire, il

en sera fait mention au procès-verbal, avec indication de la date de l'inventaire, du nom du notaire qui y aura procédé, et de la quittance de l'enregistrement.

6. Les procès-verbaux de vente ne pourront être enregistrés qu'aux bureaux où les déclarations auront été faites.

Le droit d'enregistrement sera perçu sur le montant des sommes que contiendra cumulativement le procès-verbal des séances à enregistrer dans le délai prescrit par la loi sur l'enregistrement.

7. Les contraventions aux dispositions ci-dessus seront punies par les amendes ci-après, savoir :

De cent francs, contre tout officier public qui aurait procédé à une vente sans en avoir fait la déclaration;

De vingt-cinq francs, pour défaut de transcription en tête du procès-verbal, de la déclaration faite au bureau d'enregistrement;

De cent francs, pour chaque article adjugé et non porté au procès-verbal de vente, outre la destitution du droit;

De cent francs aussi, pour chaque altération de prix des articles adjugés faite dans le procès-verbal, indépendamment de la restitution du droit, et des peines de faux;

Et de quinze francs, pour chaque article dont le prix ne serait pas écrit en toutes lettres au procès-verbal.

Les autres contraventions que pourraient commettre les officiers publics contre les dispositions de la loi sur l'enregistrement, seront punies par les amendes et restitutions qu'elle prononce.

L'amende qu'aura encourue tout citoyen, par contravention à l'article 1er de la présente, en vendant ou faisant vendre publiquement ou par enchères, sans le ministère d'un officier public, sera déterminée en

raison de l'importance de la contravention; elle ne pourra cependant être au-dessous de cinquante francs, ni excéder mille francs pour chaque vente, outre la restitution des droits qui se trouveront dus.

8. Les préposés de la régie de l'enregistrement sont autorisés à se transporter dans tous les lieux où se feront des ventes publiques et par enchères, et à s'y faire représenter les procès-verbaux de vente et les copies des déclarations préalables.

Ils dresseront des procès-verbaux des contraventions qu'ils auront reconnues et constatées; ils pourront même requérir l'assistance d'un officier municipal, ou de l'agent, ou de l'adjoint de la commune, ou de la municipalité où se fera la vente.

Les poursuites et instances auront lieu ainsi et de la manière prescrite par la loi du 22 Frimaire dernier sur l'enregistrement.

La preuve testimoniale pourra être admise sur les ventes faites en contravention à la présente.

9. Sont dispensés de la déclaration ordonnée par l'article 2, les officiers qui auront à procéder aux ventes du mobilier national et à celles des effets des Monts-de-piété.

10. Toutes dispositions de loi contraires à la présente, sont abrogées (1).

Bij Keizerlijk decreet van 8 November 1810 zijn de arrêtés van 12 Fructidor, jaar IV, en 27 Nivôse, jaar V, met de wet van 22 Pluviôse, jaar VII, hier te lande executoir verklaard (2).

---

(1) Bulletin des lois, No. 258. — v. d. Honert a. w. p. 569.

(2) Fortuyn, Verzameling, I, bl. 13 en vlg.

HOOFDSTUK II.

OVER DEN OPENBAREN VERKOOP VAN ROERENDE GOEDEREN, EN WELKE AMBTENAREN, DIEN KUNNEN HOUDEN.

Openbare verkoop is die, waarbij een ieder wordt toegelaten, en waar de ter koop aangeboden voorwerpen aan hem, die daarvoor het hoogste biedt, moeten worden toegewezen. Hieruit blijkt, dat eene verkooping, gehouden onder eenige bepaalde personen, bij elkander geroepen om eenige goederen aan elkander te verkoopen, niet onder de openbare verkoopingen kan gerangschikt worden, en dus niet gebonden is aan de regels, bij de wet van 22 Pluviôse, jaar VII vastgesteld (1).

---

(1) Arrest van het hof van cassatie in Frankrijk, 4 November 1818. Vonnissen der regtb. te Compiègne en Douai van 29 Junij 1820 en 23 Junij 1823 (Dalloz jur. gen. t. 22, No. 2922—2924). Regtb. te Tiel en Amersfoort, 4 en 8 Januarij 1860 (P. W. 1861.)

Doch eene andere en meer gewigtige vraag is deze: welke zijn de goederen, die de wet onder de roerende telt?

Artikel 1 der wet spreekt van „les meubles, effets, marchandises, bois, fruits, récoltes et tous autres objets mobiliers," waaruit men, onzes inziens, in verband met de met deze wet zamenhangende besluiten en decreten, veilig kan opmaken, dat alleen bedoeld zijn de ligchamelijke roerende goederen, die van hand tot hand gaan en onmiddellijk kunnen geleverd worden. Onligchamelijke roerende zaken toch kunnen niet op dezelfde gemakkelijke en eenvoudige wijze door eene enkele overgave geleverd worden, en daarenboven niet worden geteld onder die, waarvan prisée, exposition et vente gehouden kan worden; want bij schuldvorderingen enz. geldt het „scripturae fiunt, ut quod actum est per eas facilius probari possit et sine his autem valet quod actum est, si habeat probationem" (1); het geschrift is alleen de uiterlijke vorm, maar behoort niet tot haar wezen. Men zou zich daarenboven altijd nog moeten gaan overtuigen, dat de verkooper werkelijk eigenaar was; dat de betaling der renten geschieden zou door een solide persoon, dat de titels waarbij zij zijn ingesteld, in goeden vorm waren enz.; dit onderzoek kan men het gemakkelijkst instellen ten kantore van een Notaris, en alleen de notariëele acte kan tegen de schuldenaars doen ageren. Uit de wet van 27 Ventôse, jaar IX en de daaraan voorafgaande besluiten kan men niets afleiden, daar deze wetten den Code Napoleon zijn voorafgegaan, en van roerende goederen, zonder onderscheid, spreken; de onligchamelijke roe-

(1) l. 4 D. de fide instrumentorum.

rende goederen waren daarbij noch onder de roerende, noch onder de onroerende goederen gebragt, maar maakten afzonderlijk eene derde soort uit. Zoo dus de wetten en besluiten, waarvan hier sprake is, aan de Deurwaarders en Griffiers het regt tot verkoopen dier goederen hadden willen geven, zouden zij daarvan ook uitdrukkelijk melding hebben moeten maken (1).

De wet op de registratie heft ook van schuldvorderingen enz. een ander regt, namelijk van 1% op de hoofdsom, en niet op het bedrag van den koopprijs (2); en bij artikel 16 der wet van 31 Mei 1824 (*Stbl. no.* 36), is ook vastgesteld, dat bij openbare veiling van aandeelen in buitenlandsche effecten, schuldbekentenissen en schuldvorderingen, het regt van registratie zal geheven worden over den bedongen prijs met de lasten, hetgeen, zoo men die zaken onder de objets mobiliers rekent, ten gevolge van artikel 6 der wet van Pluviôse geheel overbodig zou zijn. In Frankrijk werd ook in 1848 aangenomen: „que l'expres„sion s'applique aux meubles, dont la transmission peut „s'opérer par la transmission manuelle, c'est à dire, „aux meubles corporels" (3). Dat de regering hier

---

(1) Dalloz t. a. p. in voce. ventes publiques de meubles.

(2) Volgens Res. van 13 Mei 1851, No. 125, heeft ook het bestuur der registratie, naar aanleiding van een vonnis der regtbank te Maastricht, van 16 September 1847, en de ook in Frankrijk aangenomen jurisprudentie, te kennen gegeven, dat bij eene openbare verkooping van op naam staande schuldbrieven en effecten, de voorloopige aangifte niet behoeft plaats te hebben. P. W. 1852, No. 1884.

(3) P. W. 1848, No. 728. Merlin in v. vente § 8, No. 3. Dictionnaire de la législation et de la jurisprudence du notariat de M. Rolland de Villargues, Bruxelles 1836, in v. vente de meubles.

te lande eveneens dacht, blijkt uit de Memorie van Toelichting, bij het ontwerp, op 15 Februarij 1842 ingediend, waarin zij verklaarde dat: „onligchamelijke „roerende goederen, alleen door Notarissen verkocht „kunnen worden, dewijl die niet of ten minste zeer „onvolledig voor bloote overgifte vatbaar zijn" (1).

De woorden in artikel 1 der wet van Pluviôse bois, fruits, récoltes, hebben tot zeer groote moeijelijkheden aanleiding gegeven, en menigvuldig zijn de vonnissen en arresten op dit punt gewezen. Men heeft namelijk gevraagd, of de wetgever hieronder, even als hij dat bij de wet van 22 Frimaire, jaar VII, (die te gelijkertijd in de wetgevende vergadering in Frankrijk in behandeling was) verstaan heeft de coupes de bois taillis de hautes futaies en de récoltes de l'année sur pied, aldaar bepaaldelijk omschreven, dan wel of de woorden hier het reeds gehakte hout, de reeds geplukte en ingeoogste vruchten beteekenden. Wij zullen zien, in hoeverre het hout om te hakken, de te veld staande en nog in te oogsten vruchten tot de roerende goederen behooren, waarvan toch alleen in deze wet gesproken wordt.

In art. 556 B. W. wordt gezegd: „al hetgeen door „regt van natrekking tot eene zaak behoort, daaron„der begrepen de vruchten, zoowel natuurlijke als „die door nijverheid verkregen, zoo lang dezelve tak„of wortelvast, of aan den grond gehecht zijn, ma„ken een gedeelte der zaak uit." Al wat de grond oplevert moet ook het eigendom zijn van den eigenaar van dien grond; het hout, de vruchten enz., op dien grond gekweekt, daar het nog geene zaken op zich zelve, maar deelen der zaak zijn, waartoe zij door

---

(1) v. d. Honert, t. a. p., I, p. 270.

regt van natrekking behooren, zijn dus te regt door den wetgever in art. 562, No. 3 en 4 B. W., onder de onroerende goederen gebragt, en de eigendom van dat hout of die vruchten kan dus, zoolang zij aan den grond verbonden zijn, niet anders overgedragen worden dan volgens de regelen bij overdragt van onroerende goederen voorgeschreven. Worden dat hout, die vruchten enz. verkocht, dan wordt met den verkoop de eigendom daarvan niet overgedragen, want deze is onafscheidelijk verbonden aan dien des bodems; maar de verkooper neemt alleen de verpligting op zich om voor of door den kooper die vruchten te laten afzonderen. Eerst na die afzondering kan er eigendomsoverdragt plaats vinden; eerst dan worden dat hout, die vruchten enz. roerende zaken (1). Nu worden, wel is waar, dergelijke verkoopingen ook door de wet van 22 Frimaire, jaar VII met de verkoopingen van roerend goed gelijk gesteld in het heffen van het regt voor 's lands schatkist, doch hieruit af te leiden, dat zulke verkoopingen, verkoopingen van roerende goederen zijn (2), komt ons minstens zeer bedenkelijk voor; te meer daar art. 562, No. 3 en 4 B. W. de bedoelde zaken nog eens bepaaldelijk als zaken op

---

(1) Mr. C. W. Opzoomer, Het Burgerlijk Wetboek. Aanteekening op artikelen die nog verklaring behoeven. Amsterdam, 1857, Dl. I, bladz. 187 en vlg.

(2) Hooggeregtshof te 's Gravenhage, 26 Mei 1834, Arrest v. d. H. R., 14 April 1851. Hof van cassatie in Frankrijk, 19 Maart 1816 en 12 Augustus 1833. Het tegendeel is aangenomen bij het Hof van cassatie in Frankrijk, 1 Junij 1822, 4 Junij 1835, 11 Mei 1837, 28 Augustus 1838. Regtbank van Eindhoven, 28 October 1833. Request door eenige Notarissen te Utrecht, v. d. Honert, II, p. 193. Rolland de Villargues t. a. p. in v. vente de meubles. Merlin in v. vente.

zich zelve noemt, en onder de onroerende goederen plaatst.

Iets anders evenwel is het, wanneer men het regt om vruchten in te zamelen en hout te hakken verkoopt, daar alsdan de overeenkomst geen bepaalde voorwerpen, maar een regt tot onderwerp heeft, ofschoon de verkooper van den grond, waarop de vruchten staan, zijn vollen eigendom daarop behoudt, staat hij echter aan den kooper alsdan een regt op zijn goed af, en wordt er dus in dat geval zonder eenigen twijfel een onroerend goed verkocht, dewijl men dan nimmer kan vragen, wat er genoten wordt, maar men letten moet op den aard van het goed, waarvan de vruchten getrokken worden (1). Verkoopingen van hout om te hakken, vruchten te velde enz., komen ons inderdaad voor niets anders te zijn dan verbindtenissen en verkoop van regten, namelijk voor den kooper om het hout binnen zekeren tijd te hakken en de vruchten binnen zeker tijdvak te plukken, terwijl de verkooper daaruit eene verbindtenis ontleent, om op den vastgestelden tijd betaling van de koopers te eischen.

In de jurisprudentie, die de verkoopingen van hout om te hakken, vruchten te velde enz., onder die van roerende goederen geteld heeft, is onzes inziens altijd een voornaam punt voorbij gezien. Uit de wetten van 1790 en 1793, en uit de in de geschiedenis onzer wet aangehaalde besluiten, die bij ons executoir zijn verklaard, blijkt ten duidelijkste, dat de officiers publics, in art. 1 der wet van Pluviôse genoemd, uitsluitend zijn de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders, en dat deze alleen bevoegd zijn tot het openbaar verkoopen van roerende goederen. Neemt men nu al aan, dat verkoopingen

---

(1) Mr. C. W. Opzoomer t. a. p., bl. 189.

van hout op stam, vruchten te velde enz., tot de verkoopingen van roerende goederen behooren, dan volgt daar nog niet uit, dat zij verkoopingen kunnen houden, waaruit voor partijen verbindtenissen ontstaan, welke niet voor onmiddelijke uitvoering vatbaar zijn, daar deze toch wederkeerige verpligtingen tusschen kooper en verkooper tot stand brengen, en dus alleen geldig zijn wanneer zij uit authentieke of door partijen onderteekende onderhandsche acten voortvloeijen, omdat er alsdan alleen en uitsluitend een vinculum iuris kan bewezen worden. De Notarissen nu zijn ten allen tijde uitsluitend bevoegd geweest om als zoodanig de overeenkomsten van partijen in schrift te brengen; men behoeft slechts het edict van Mei 1597, van Hendrik IV, de Fransche wetten van 29 September 1791 en 25 Ventôse, jaar XI, op te slaan om dit in te zien. Ook artikel 1 van de wet van 9 Julij 1842 op het Notarisambt zegt: „de Notarissen zijn „openbare ambtenaren, uitsluitend bevoegd om authen„tieke akten te verlijden wegens alle handelingen, „overeenkomsten en beschikkingen, waarvan de wet „gebiedt of de belanghebbenden verlangen, dat bij „authentiek geschrift blijken zal; daarvan de dagtec„kening te verzekeren, de akten in bewaring te houden „en daarvan grossen, afschriften en uittreksels uit te „geven; alles voor zoo ver het verlijden dier akten „door de wet niet ook aan andere ambtenaren opge„dragen of aan dezelve geheel voorbehouden is." Nu beweren wij wel niet, dat een verkoop tegen dadelijke levering en betaling niet onder de overeenkomsten moet geteld worden, doch bij uitzondering en alleen ter bevordering van de belangen van 's rijks schatkist, is het opmaken dier akten ook aan andere ambtenaren met Notarissen opgedragen, en „quod contra rationem iuris receptum est non est producendum ad

consequentias" (1). Later zullen wij zien, hoe groot de bewijskracht is, die uit die akten voortvloeit, en vragen nu alleen, wat de kooper verkrijgt bij den verkoop van vruchten te velde, op het oogenblik der toewijzing? Niet de vruchten, daar deze onafscheidelijk van den grond zijn, maar een regt om die vruchten op den bij den verkoop vastgestelden tijd van den grond af te scheiden en tot zich te nemen. Het zijn dus geene voorwerpen, die enkel door bestemming des eigenaars tot roerend goed zijn gemaakt, maar het is eene regtsvordering tegen den eigenaar om de goederen te verkrijgen. De aard en de voorwaarden van den verkoop brengen dus mede, dat de goederen, die daarvan het onderwerp uitmaken, niet kunnen worden afgeleverd, en dat de verkooper eene verbindtenis op zich neemt, welke voor geene onmiddelijke uitvoering vatbaar is. Hoe moet dus de kooper zijn regt doen gelden, als het oogenblik daar is, dat hij zijne vruchten zal kunnen plukken, en de verkooper hem daarin verhindert. Het proces-verbaal behoeft den naam des koopers niet te bevatten, noch door partijen onderteekend te worden, en dit bewijst genoegzaam, dat die processen-verbaal uitsluitend strekken, om tusschen den verkooper, den ambtenaar, die de veiling houdt, en de administratie te constateren, dat een verkoop heeft plaats gehad, welke voorwerpen verkocht zijn, en voor welken prijs die zijn toegewezen, doch dat men nimmer de bedoeling gehad heeft, dien ambtenaren de bevoegdheid toe te kennen daarin voorwaarden en overeenkomsten, tusschen den verkooper en kooper aangegaan, te constateren, noch om aan de door partijen niet onderteekende en

---

(1) I. 14 D. de legibus.

niet erkende akten tusschen deze de kracht van volledig bewijs in regten te geven, ten aanzien van de overeenkomsten daarin vermeld; daar zoowel het een als het ander niet te pas komt bij dadelijke levering en contante betaling van het gekochte. De bewijskracht der processen-verbaal blijft geheel beperkt tot datgene, hetwelk zij, volgens de wet van 22 Pluviôse moeten inhouden (1); de geheele inrigting daarvan doet zien, dat men ook hier den regel bij roerende goederen getrouw heeft willen blijven, dat bezit voor titel van eigendom geldt; maar de wet heeft daarom dit beginsel niet onbepaald op alle roerende goederen toepasselijk willen verklaren, en het beperkt uitsluitend tot die voorwerpen, die geen anderen titel van eigendom vorderen dan bezit, en vatbaar zijn voor overgave van hand tot hand. De verkooper zal dus bij verkoopingen van hout op stam, vruchten te velde enz., altijd genoodzaakt zijn, zijne toevlugt te nemen tot een Notaris, die alleen en uitsluitend bevoegd is, als zoodanig volgens art. 1 van de wet op het Notarisambt, overeenkomsten tusschen partijen bij authentieke akten te constateren, opdat daarin het bewijs voor den kooper gevonden kan worden van zijne met den verkooper aangegane overeenkomst (2).

---

(1) Vonnis regtbank te Amersfoort, 6 December 1854. P. W. 1856.

(2) Men heeft nog als een bewijs aangevoerd dat Deurwaarders en Griffiers verkoopingen mogten houden van hout om te hakken en vruchten te velde, dat in de Fransche Code de Procédure bij den titel over Saisie-brandon de inbeslagneming en geregtelijke verkoop van die goederen op dezelfde wijze als van roerende goederen plaats moet hebben. Onze wetgever heeft die bepalingen niet overgenomen maar in art. 451 B. R. met nadruk gewag gemaakt van beslag op vruchten te velde, welke reeds van den grond zijn afgescheiden, in tegenoverstelling van de Saisie-brandon, bij art. 626 tot 635 C. d. P. behandeld.

Wij hebben alleen gesproken van de verkoopingen, die om contant geld kunnen plaats hebben, dewijl voorzeker niemand aan andere ambtenaren dan aan Notarissen het regt zal toekennen, verkoopingen op tijd en met borgtogt te houden; daar alles wat wij hierboven opmerkten omtrent het vaststellen van verbindtenissen tusschen partijen bij akte, voorzeker ten volle toepasselijk is op andere verkoopingen, dan die welke à contant geld plaats hebben. In eene akte van het Châtelet te Parijs van 25 Mei 1703 lezen wij: „aux huissiers-priseurs appartient le droit de „crier les meubles et de les adjuger au plus offrant „et dernier enchérisseur, dont ils doivent se faire „payer le prix comptant sur le champ," en uit het Koninklijk edict van 1556, hiervoor op pag. 6 aangehaald, gelijk ook uit alle wetten en besluiten op de verkoopingen van roerende goederen toepasselijk, blijkt ten duidelijkste, dat zij alleen betrekking hebben op verkoopingen met dadelijke levering à contant (1). Het proces-verbaal zelf bewijst dit ook, daar dit, zooals wij zagen, geen kracht van executie heeft, en

---

(1) Arrest van het parlement te Parijs, 25 November 1763, Hof van Parijs, 10 Junij 1816 en 26 April 1830. In 1836 bij de discussie in Frankrijk over het ontwerp van wet om vruchten te velde te verkoopen, zeide de groot-zegelbewaarder: „C'est un „principe reconnu que les commissaires-priseurs ne peuvent faire „que les ventes au comptant. Les notaires seuls ont le droit de „rédiger les conventions, et toute vente à terme étant une vérita„ble convention elle ne peut être faite que par ces officiers publics. „Les commissaires-priseurs n'ont d'autre mission que de livrer les „meubles et d'en recevoir le prix à l'instant même. Leur procès„verbal ne saurait conte sur des stipulations pour l'avenir. Ils „seraient en contravention avec la loi de leur organisation s'ils „procédèrent à des ventes à terme." (Dalloz t. a. p. in v. ventes publiques de meubles.)

het zelfs geen titel hoegenaamd tegen derden oplevert, omdat deze het niet geteekend hebben. Hoe zouden dan de verkoopers het proces-verbaal kunnen laten gelden als bewijs voor den prijs, waarvoor zij een voorwerp verkocht hebben? Wat zouden zij met een zoodanigen titel doen, die niets tegen derden bewijst, en die ook geen bewijs noodig heeft, omdat de wet altijd onderstelt, dat er contant betaald is geworden? En al leverde het proces-verbaal bewijs op, zou het dan nog eene parate executie hebben? Moeten dan de verkoopers tegen ieder der koopers eene actie instellen? Neen, zoo de Notaris, Griffier of Deurwaarder op crediet verkocht heeft, moet hij wel weten wat hij begint, hij moet elk der koopers goed kennen; is zijn vertrouwen bedrogen, zooveel te erger voor hem zelven.

Ons gevoelen wordt nog versterkt, wanneer wij lezen, dat op den 10den December 1833 door den Minister van Justitie in Frankrijk aan de Kamer der Pairs een ontwerp van wet werd voorgedragen, om aan de Griffiers en Deurwaarders hetzelfde regt toe te kennen als aan de Notarissen, om openbare verkoopingen te houden om gereed geld, van oogsten te velde en van andere voorwerpen, bestemd om van den grond gescheiden te worden, terwijl er bij de openbare discussie werd bijgevoegd, dat de verkoopingen op tijd uitsluitend aan de Notarissen bleef opgedragen. Dit ontwerp werd in de Kamer der Pairs aangenomen, door het gouvernement goedgekeurd en in de zitting van den 22sten Maart 1834 in de kamer der afgevaardigden ter tafel gebragt. De Griffiers en Deurwaarders bragten er tegen in, dat zij door eene dusdanige wet niet bevoordeeld werden, omdat diergelijke verkoopingen uit den aard der zaak altijd op tijd moesten geschieden, dewijl de koopsom meestal

uit den opbrengst der goederen werd voldaan. De commissie van onderzoek scheen evenwel door hunne bedenkingen niet overtuigd te zijn, althans op den 3den April 1834 werd er rapport omtrent het ontwerp uitgebragt, en aan de Kamer voorgesteld om het onveranderd goed te keuren. Andere beraadslagingen hebben echter verhinderd, dat het ontwerp in behandeling kwam, zoodat het geene wet geworden is. Men bleef evenwel in Frankrijk overtuigd van de noodzakelijkheid van eene diergelijke wet, en in het jaar 1840 werd er wederom een nieuw ontwerp ingediend, hetgeen echter verworpen is. Eerst op den 11den Junij 1851 is er eene wet uitgevaardigd, waarin ook aan de Griffiers en Deurwaarders met de Notarissen het regt gegeven is, om genoemde verkoopingen, zoowel op tijd als à contant, te houden. Uit dit alles blijkt onzes inziens ten duidelijkste, dat men in het land, van waar de wet van Pluviôse afkomstig is, en men dus wel het best bekend kan zijn met hare strekking, volstrekt niet overtuigd was van het regt der Griffiers en Deurwaarders, om diergelijke verkoopingen op tijd te houden. Teregt heeft daarom de Hooge Raad bij arrest van 19 Augustus 1851 de wetgeving op de openbare verkoopingen van roerende goederen niet toepasselijk verklaard, als er crediet wordt verleend (1).

---

(1) P. W. 1852, No. 1637.

HOOFDSTUK III.

OVER HET PROCES-VERBAAL.

Het doel der wet op de publieke verkoopingen van roerende goederen was geen ander dan de verzekering der belangen van 's lands schatkist. Art. 2 dier wet vordert dan ook, dat er aan het kantoor der registratie in het arrondissement, alwaar de verkooping plaats vindt, vóór dat men daarmede aanvangt, eene aangifte gedaan worde, opdat de ontvanger der registratie zich ten allen tijde naar de verkooping zal kunnen begeven om toe te zien, of wel elk toegewezen voorwerp op het proces-verbaal wordt gebragt en alle de formaliteiten bij de wet voorgeschreven, in acht genomen worden. Of nu de verkooping een of meerdere dagen voortgezet wordt, nimmer zal de ambtenaar gedwongen zijn meerdere aangiften te doen, daar de ontvanger, zoo hij zich op den eersten dag op de verkooping bevonden heeft, niet onkundig kan gebleven zijn van den dag der voortzetting, dewijl de ambtenaar dien toen aan het publiek bekend gemaakt

heeft; loopt echter de verkooping niet geheel af, en wordt het vervolg tot een naderen, niet bepaaldelijk aangeduiden, dag vastgesteld, dan zal men, wanneer zij later wordt voortgezet, verpligt wezen, daarvan op nieuw aangifte te doen (1); evenzoo wanneer zij wordt uitgesteld. Dat de aangifte niet mag plaats vinden na de inzate of voorloopige toewijzing, besliste de regtbank te Almelo 12 Februarij 1845, op grond, dat eene inzate of voorloopige veiling is eene conditioneele koop en verkoop, dewijl daarbij over den prijs en het onderwerp hetwelk in veiling wordt gebragt, wordt overeengekomen, en kooper en verkooper zich tot nakoming dier overeenkomst verbinden, onder de ontbindende voorwaarde, daaromtrent bij de veilcondities bepaald; en op grond van artikel 2 der wet van Pluviôse, hetwelk vordert, dat de aangifte plaats hebbe vóór de verkooping, zonder er op te letten, of de verkoop onvoorwaardelijk of conditioneel is; terwijl uit artikel 3 dier wet volgt, dat de aangifte de aanwijzing moet bevatten van den dag, waarop de koop zal worden gegund, vermits de definitieve toewijzing of finale verkoop, als één geheel met de inzate uitmakende, door die inzate wordt geopend.

Het afschrift der aangifte zal dan ook geplaatst moeten worden aan het hoofd van het proces-verbaal van verkoop, omdat zij met de definitieve toewijzing slechts één eenige akte uitmaakt, en niet, zoo als de regtbank te Zwolle bij vonnis van 1 December 1851 (2)

---

(1) Vonnis der regtbank Bas sur eine, 28 September 1822. (P. W. 1573.)

(2) Vonnis der regtbank te Middelburg, 9 November 1842. (P. W. 1845.)

besliste, aan het hoofd van het proces-verbaal van toewijzing (1).

De wet van Pluviôse verbiedt niet bepaaldelijk, dat er onderscheidene verkoopingen in één aangifte plaats hebben, en de administratie heeft dan ook, bij Decisie van 8 October 1849 No. 4, aangenomen, dat zulks geoorloofd is.

Van de verkoopingen van nationale roerende goederen, en van die der panden in de banken van leening behoeft geen aangifte gedaan te worden, naar art. 9 (2).

Volgens het Koninklijk besluit van 15 Julij 1818 (*Stbl. no.* 31) mogen geen publicke verkoopingen van zoodanige droogerijen en chemicaliën, welke alleen in de geneeskunde worden gebruikt, gehouden worden dan na voorafgaande autorisatie van de plaatselijke regering, waartoe haar zoo vroegtijdig mogelijk monsters moeten worden toegezonden, opdat die chemice en pharmaceutice zouden kunnen onderzocht worden. Bij het Koninklijk besluit van 10 October 1824 (*Stbl. no.* 58) zijn diergelijke bepalingen vastgesteld omtrent medicinale droogerijen of levensmiddelen, gelost uit schepen, welke zeeschade geleden hebben; er moet dan tevens opgegeven worden, van welke soort de goederen zijn, die in het schip geladen waren, waaruit die droogerijen of levensmiddelen gelost zijn. Voorts bepaalt art. 61 der wet van 18 September 1852 (*Stbl. no.* 178) nog het volgende: „Geene gou„den en zilveren werken, niet voorzien van de ver-

(1) Vonnis der regtbank te Dieppe, 14 Februarij 1849. (P. W. 1852, No. 1883 Noot.)

(2) Zie besluit van 23 Nivôse jaar VIII, 16 Germinal jaar I, 7 Frimaire jaar VII.

„eischte stempelteekenen, mogen in openbare veiling „gebragt, noch met die bestemming tentoongesteld „worden, op straffe van verbeurdverklaring der voor„werpen, en van eene boete van honderd gulden ten „laste van den Notaris, Griffier, Deurwaarder of an„deren ambtenaar, ten wiens overstaan de veiling plaats „heeft, of bij ontstentenis van den zoodanige, ten „laste van den bijzonderen persoon, die de veiling of „het toezigt over dezelve houdt. Deze bepaling is „mede van toepassing op de verkooping der onafge„loste panden van beleenbanken." Art. 63 voegt er bij: „Van het houden eener openbare verkooping, „waarin gouden en zilveren werken voorkomen, moet „door den Notaris, Griffier, Deurwaarder of anderen „ambtenaar, ten wiens overstaan zij zal gehouden „worden, of bij ontstentenis van den zoodanige, door „den bijzonderen persoon, die dezelve of het toezigt „daarover houden zal, ten minste drie dagen te voren „aangifte worden gedaan aan het kantoor van waar„borg, binnen welks ring de veiling zal plaats „hebben, op verbeurte van honderd gulden." „Ook „moeten van dat oogenblik af de ambtenaren van „den waarborg, op de eerste aanvrage, toegelaten „worden tot het bezigtigen der ten verkoop bestemde „werken."

„Bij verkooping voor beleenbanken of andere, die „op vaste tijdstippen gehouden worden, is eene op„gave dier tijdstippen en der veranderingen, welke in „de bepaling derzelve gebragt mogen worden, vol„doende."

De aangifte moet volgens art. 3 bevatten: den naam, het beroep en de woonplaats van den ambtenaar, die de verkooping houdt, dien van den requirant en van hem, wiens goederen zullen worden verkocht, de aanduiding der plaats waar de verkoo-

ping zal geschieden en het tijdstip harer opening (1). Mogten er meerdere personen zijn, voor wie de verkooping plaats vindt, dan zullen ook de namen van ieder hunner daarin vermeld moeten worden (2); wordt de verkooping gehouden ten gevolge van inventaris, dan moet dit uit het proces-verbaal blijken, met bijvoeging van den datum der inventaris, den naam van den notaris en de kwitantie der registratie, ingeval althans dat die onderhands mogt zijn opgemaakt. Ieder toegewezen voorwerp moet volgens art. 5, opgenomen worden in het proces-verbaal; het is niet noodig de aan- of opgehoudene voorwerpen daarin te vermelden (3), vermits anders de wet niet zoo uitdrukkelijk zou gesproken hebben van *objet adjugé*. Dat de toegewezen voorwerpen *dadelijk achter elkander* op het proces-verbaal moeten aangeteekend worden lijdt bij ons geen twijfel, dewijl de woorden *de suite* de beteekenis hebben van *na elkander, achtereen*, en daar nu het proces-verbaal strekt om de ambtenaren der registratie bekend te maken met hetgeen er verkocht is, en tot welken prijs, vordert de wet ook dat geen artikel daarop weggelaten wordt, opdat de belasting ten volle kan worden geheven, terwijl de vertooning van het proces-verbaal aan den ambtenaar der registratie weinig doel zou hebben, zoo men niet verpligt was de verkochte voorwerpen dadelijk daarop te brengen (4). Dat het dikwijls zeer moeijelijk

---

(1) Art. 1. Keizerlijk decreet van 10 Brumaire, jaar XIV. (Bulletin des lois, No. 63.)

(2) Res. dd. 15 Februarij 1839, No. 150.

(3) Vonnis der regtbank te Middelburg, 9 November 1842. (P. W. 1845, No. 215.)

(4) Het tegendeel is aangenomen bij vonnis der regtbank te Eindhoven, 14 Januarij 1856. (P. W. 2668.)

voor den ambtenaar is, die de verkooping houdt, om dadelijk het toegewezen voorwerp met den daarvoor uitgeloofden prijs op het proces-verbaal te brengen, is niet te ontveinzen, doch dit is geen reden om de wet verkeerd uit te leggen, veel minder om de regters tegen de woorden der wet in, uit een sterk gevoel van billijkheid regt te doen spreken (1).

Elke zitting moet gesloten, en het proces-verbaal onderteekend worden door den openbaren ambtenaar en twee getuigen, niet zooals door sommigen beweerd wordt ter plaatse woonachtig, waar de verkooping gehouden wordt, maar bekende en gevestigde personen. „Il suffit que les témoins appelés pour une vente pu„blique de meubles sachent signer et soient domici„liés; c'est à dire, ne soient pas des hommes inconnus „et sans aveu" (2).

Over de authenticiteit van een proces-verbaal van publieke verkoopingen van roerende goederen is veel getwist. Wij zullen daarom ook hierbij eenige oogenblikken stilstaan.

Volgens art. 1905 B. W., „is eene authentieke akte „de zoodanige, welke in wettelijken vorm is verleden „door of ten overstaan van openbare ambtenaren, die „daartoe bevoegd zijn ter plaatse alwaar zulks is ge„schied." Het proces-verbaal voldoet aan alle vereischten van eene authentieke akte, waarom zou men het dan de authentieke kracht ontzeggen? Art. 1 van de wet van Ventôse, jaar XI, had er, wel is waar,

---

(1) Regt en Wet XV, No. 1. W. P. van den Heuvel, De wetgeving op de openbare verkoopingen van roerende goederen.

(2) Loret, Elémens de la science notariale, Parijs 1807, bl. 819, No. 31; Rolland de Villargues t. a. p. in v. vente de meubles, No. 120.

niet, zoo als de wet van 9 Julij 1842, ten overvloede de woorden „alles voor zooverre het verlijden dier „akten door de wet niet ook aan andere ambtenaren „opgedragen of aan dezelve geheel voorbehouden is," bijgevoegd, doch daar ook de Fransche wet aan andere ambtenaren toelaat authentieke akten te verlijden, is het zeker dat ook zij aldus beperkt had opgevat moeten worden. Mr. J. J. Loke (1) verklaart het proces-verbaal voor niet authentiek, omdat al de formaliteiten niet in acht genomen behoeven te worden, die de wet op het Notarisambt voorschrijft. De wet van Pluviôse vordert geene onderteekening enz.; het is ook bij het verkoopen tegen contant geld, waarover wij toch alleen hier handelen, voor de bewijskracht der akte volkomen onverschillig, of het proces-verbaal door de koopers is geteekend of niet, daar er geene overeenkomst van koop en verkoop in geconstateerd wordt (2). Daarenboven is het proces-verbaal van eene openbare verkooping van roerend goed geene eigenlijke notariëele akte; de handeling waarvan daarbij sprake is, is gedurende eeuwen door andere ambtenaren waargenomen, en de Notarissen zijn daartoe eerst later met de Griffiers en Deurwaarders bevoegd verklaard, omdat hun, bij de werkzaamheden behoorende tot de betrekking van Notaris, Griffier en Deurwaarder, ook die der sergens royaux, mâitres-priseurs, jurés-priseurs of huissiers-priseurs waren opgedragen; de werkzaamheden aan dergelijke verkoopingen verbonden, hebben alzoo het ka-

---

(1) Handboek voor Notarissen naar de Nederlandsche wetgeving, Breda 1854, I, p. 4.

(2) Vonnis der regtbank van Middelburg, 5 Februarij 1820. v. d. Honert II, bl. 612.

rakter van een bijzonder regtsinstituut en moeten onderscheiden worden van de gewone van den Notaris, Griffier en Deurwaarder. De processen-verbaal worden alleen opgemaakt, om den Ontvanger der registratie in de gelegenheid te stellen, te zien, hoe groot het regt is, dat hij daarvan voor 's lands schatkist heeft te heffen; daartoe leveren zij dus volledig bewijs op, en zij moeten daarom onder de authentieke akten gerekend worden (1).

Gaat evenwel de ambtenaar zijne bevoegdheid te buiten, dan vervalt alle authenticiteit, zooals dat ook met alle andere akten het geval is.

---

(1) De authenticiteit is aangenomen bij vonnissen der regtbanken te Amersfoort, 23 Mei 1845; Roermond, 29 October 1852; Middelburg, 21 Junij 1849 en 7 Februarij 1856. Geen authenticiteit werd er aan toegekend bij vonnissen der regtbanken van Nijmegen, 13 October 1843; Amersfoort, 6 December 1854, en bij arrest van het Provinciaal hof van Overijssel, 4 Mei 1840, met te niet doening van het vonnis der regtbank te Almelo, 2 Januarij 1840.

HOOFDSTUK IV.

DE ONTVANGST DER KOOPPENNINGEN.

Om te komen tot eene juiste beantwoording der vraag, wie bevoegd is tot de invordering der kooppenningen, de Notaris, Griffier, Deurwaarder of de eigenaar, moet men wel in het oog houden, dat, zoo de verkoop heeft plaats gehad ten verzoeke van den eigenaar, en deze de akte van verkoop mede geteekend heeft, hij zelf verkooper is, en met de koopers heeft gehandeld. Is er dus crediet verleend, dan is dit door hem verleend; de verkooper is in dat geval niet gehouden volgens de wet van 22 Pluviôse, jaar VII (daar deze alleen geldt ten opzigte van verkoopingen van roerende goederen om contant geld (1)), maar volgens de wet op het Notarisambt, dewijl dan alleen de Notaris, zooals wij hiervoren gezien hebben, bevoegd is

(1) Zie edicten van 1536 en 1571; Acte de notoriété du châtelet, 25 Mei 1703.

daarvan de authentieke akte te verlijden, en de overeenkomst tusschen kooper en verkooper te constateren.

De Heer Mr. G. M. van der Linden heeft ter beantwoording van bovenstaande vraag een zeer uitgewerkt vertoog in het tijdschrift Themis (1) geleverd, waarop de Heer Mr. G. Diephuis in de Opmerkingen en Mededeelingen (2) breedvoerig heeft geantwoord. Eerstgenoemde acht den openbaren ambtenaar alleen geregtigd tot het instellen der regtsvordering, terwijl laatstgenoemde, de gronden van Mr. van der Linden wêerleggende, den eigenaar der verkochte goederen dat regt toekent. Wij zullen beider gronden hier nagaan, en daarna ontvouwen, wie van de beide schrijvers, naar ons oordeel, regt heeft.

Ofschoon het, volgens onze meening, weinig tot de beantwoording van bovengestelde vraag afdoet, in welke hoedanigheid de ambtenaar bij eene verkooping handelt, meenen wij toch ook deze vraag te moeten behandelen, daar zij tot verschil in beide bovengenoemde vertoogen aanleiding heeft gegeven.

Het is eene zekere waarheid, zooals wij uit de geschiedenis geleerd hebben, dat het regt tot verkoopen van roerend goed à contant geld, in vroegere tijden in Frankrijk is opgedragen geweest aan de zoogenaamde huissiers-priseurs, en dat eerst later de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders daartoe de bevoegdheid verkregen hebben. In 1790 en later werden dezen in de plaats der huissiers-priseurs gesteld, en daardoor, zooals wij boven reeds hebben opgemerkt, kregen zij functiën, die wel onderscheiden moeten worden van

---

(1) Deel VII, 1846, bl. 186.

(2) Opmerkingen en Mededeelingen betreffende het Nederlandsche regt, 4de jaarg. 1848, bl. 1.

hunne gewone werkzaamheden. LORET zegt dan ook te regt in zijn vroeger aangehaald werk (1): „la „vente publique et aux enchères des objets mobiliers „n'est point une opération essentiellement attachée „aux fonctions des notaires; aussi, le procès-verbal „d'une pareille vente, quoique fait par un notaire n'est „point à proprement parler, un acte notarié, ni régi „par la loi du 25 Ventôse en op bl. 818, No. 29, „l'art. Ier de la loi du 22 Pluviôse VII, ordonne qu'une „vente publique d'effets mobiliers ne puisse se faire „qu'en présence et par le ministère d'officiers publics „ayant qualité pour y procéder. La loi du 27 Ven„tôse IX, veut qu'à Paris ces officiers publics ne soi„ent que les commissaires-priseurs, qui ont été erées „par cette loi; et les lois de 9 et 21 Juill. 1790 et „17 Sept. 1793, ordonnent que dans tout le reste de „la France, ces officiers publics ne puissent être que „des notaires, des greffiers ou des huissiers. Un no„taire, qui fait une vente publique d'objets mobiliers, „exerce donc, dans cette circonstance, un ministère, „qui lui est commun avec les greffiers et les huissiers. „Aussi nous avons déjà observé que le notaire dans „une pareille vente, n'agissait pas comme notaire, „mais comme officier public. Il n'en faut pas moins „que, dans l'acte, on exprime sa qualité de notaire, „puisque c'est cette qualité qui lui donne le pouvoir „de faire une vente de cette espèce."

Mr. DIEPHUIS haalt uit de wet van 1790 (art. 1) de woorden aan: „les offices de jurés-priseurs demeu„reront supprimés." Die woorden hebben wij daarin echter niet gevonden, maar al mogten zij er ook staan, dan nog zouden zij o. i. niets anders kunnen betee-

(1) Deel II, bl. 806.

kenen, dan dat de betrekking van jurés-priseurs afgeschaft zal blijven. Maar daarom kunnen de functiën dier jurés-priseurs wel aan andere personen zijn opgedragen geworden, en dat die functiën ook thans nog door de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders kunnen uitgeoefend worden, bewijst onze tegenwoordige wet op het Notarisambt in art. 81. Men moet ook wel in het oog houden, dat de Notaris bij eene openbare verkooping van roerende goederen geene akte opmaakt van de handelingen der particulieren of van de overeenkomsten van den eigenaar der verkochte goederen met de koopers, maar dat hij daarin alleen de feiten van koop en verkoop opneemt, om aan de schatkist het regt te waarborgen, dat deze daarvoor mag eischen. Wij nemen dus met Mr. VAN DER LINDEN aan, dat de Notaris, Griffier en Deurwaarder, bij openbare verkoopingen van roerende goederen, handelt als openbaar ambtenaar, als juré-priseur, en gronden dit op art. 81 van de wet van 9 Julij 1842. De Notaris werd als zoodanig benoemd, en verkreeg daardoor alle regten van den Notaris, dus ook het regt van art. 81, om openbare verkoopingen van roerend goed te houden, volgens de wet van 22 Pluviôse VII, en al de daarmede in verband staande verordeningen. Hieruit volgt, dat de processen-verbaal van ten hunnen overstaan gehoudene verkoopingen, die niet onmiddelijk tot de attributen van een Notaris, Griffier en Deurwaarder behooren, maar hun bij speciale wetten opgedragen zijn, wat den vorm aangaat, geregeerd worden door de wetten daarop bestaande, waaruit men het beginsel mag afleiden, dat die akten niet onder de notariëele akten kunnen worden gerangschikt (1), zoodat

(1) Loret a. w., bladz. 819.

dan ook de Notarissen, bij verzuimen daarin bedreven, niet gestraft worden met boeten, zooals die in de wet op het Notarisambt voorkomen, maar alleen volgens die van Pluviôse (1).

De beide arrêtés van 12 Fructidor IV en 27 Nivôse V zijn hier te lande bij Keizerlijk decreet te gelijk met de wet van 22 Pluviôse, den 8sten November 1810, executoir verklaard; ook de andere Fransche wetten, alhoewel hier niet executoir verklaard, moeten bij de beschouwing onzer vraag, wie de actie tot invordering der kooppenningen instellen moet, nagegaan worden, omdat zij tot leiddraad dienen bij de verklaring der genoemde besluiten, en ook daarin aangehaald worden.

Volgens art. 1493 B. W., is „koop en verkoop „eene overeenkomst, waarbij de een zich verbindt om „eene zaak te leveren, en de andere om daarvoor den „bedongen koopprijs te betalen." Tusschen die beide personen alleen kunnen dus regten en verpligtingen ontstaan. En wie verkoopt nu? De Notarissen, Griffiers en Deurwaarders niet: zij kunnen alleen het feit constateren, want zoo zij zelven verkochten (voor zich), dan was die verkoop, als verkoop van eens anders goed, volgens art. 1507 B. W., nietig. Mr. VAN DER LINDEN, die van eene andere meening is, voert hier tegen aan: „Het edict van Februarij 1771 en „de daarop volgende verordeningen bepalen, dat zij „zijn de vendeurs de meubles, en niemand anders ven-

---

(1) Vonnis der regtbank van eersten aanleg, Middelburg 5 Februarij 1820. Circulaire van den Heer Staatsraad Administrateur der Registratie en Loterijen aan de Heeren Gouverneurs in de provinciën van den 6den November 1824. — Van den Honert a. w., II, bladz. 611.

„deur zal mogen zijn. De conseil d'état beval, dat „niemand tot eenige „vente à l'encan de meubles" zou „kunnen procederen, behalve de bevoegdverklaarden; „en verbood uitdrukkelijk zelfs aan de eigenaars, zich „in eenigen deele met verkoop van roerend goed bij „opbod in het openbaar te bemoeijen. Zoo bleef het „ook na de wet van 22 Pluviôse VII. Daaronder „was evenceus vendre niets anders dan de daad van „verkoopen, dan het sluiten der overeenkomst van „verkoop; immers daarbij werd, in art. 7, al. 8, de „boete bepaald, die elk burger zal beloopen, en ven„dant ou faisant vendre publiquement et par enchères. „Na die wet blijft dus steeds de Notaris, de Griffier „of Deurwaarder, de man die, als juré-vendeur de „biens-meubles fungerende, zelf verkoopt; en doet zulks „niet de eigenaar die den verkoop beval, noch de „schuldeischer, die het goed zijns schuldenaars heeft „doen beslaan. Die wet weêrspreekt ook de meening, „dat de ambtenaar alleen bij den verkoop tegenwoor„dig is, om te beschrijven wat er voorvalt. Want „hem is bij art. 2 niet verboden tot het opmaken „eener akte over te gaan, zonder vooraf daarvan bij „het bestuur der registratie aangifte te hebben gedaan, „maar gezegd: „aucun officier public ne pourra pro„céder à une vente publique et par enchères, d'objets „mobiliers, qu'il n'en ait préalablement fait la décla„ration au bureau de l'enregistrement dans l'arrondis„sement duquel la vente aura lieu." Hij verkoopt en „maakt daarvan procès-verbaal op; hij schrijft geene „overeenkomsten, die door eigenaar en kooper worden „gesloten. Art. 5 van de wet van 22 Pluviôse VII, „vordert ook alleen voor de geldigheid van het pro„ces-verbaal, dat de officier public zij bijgestaan door „twee getuigen en het proces-verbaal, bij het einde „van elke sessie door hen gezamenlijk worde onder-

„teekend. Maar degeen, die doet verkoopen, kan er „bijzijn of wegblijven, even als ieder ander. Zijne „tegenwoordigheid wordt niet vereischt, omdat hij niet „zelf verkoopt, en de koopers alleen met den feite„lijken verkooper den juré-vendeur handelen. Zijne „onderteekening van het proces-verbaal wordt even„min gevorderd, en het gemis daarvan, noch van die „der koopers, doet het gebrekkig en ongeldig zijn. „Die verkoopt zal ook den koopprijs vorderen en „ontvangen; dat is een natuurlijk gevolg van de func„tiën des verkoopers. In ons oud regt was dit uit„drukkelijk bepaald. De Fransche verordeningen la„ten evenmin na te zeggen, dat de huissier-vendeur „de penningen moest ontvangen. Hij deed dit dus „krachtens de wet, en niet ten gevolge slechts van „eenen last, hem door den eigenaar gegeven. Deze „mogt, al wilde hij het zelfs, dit aan geen ander „opdragen, maar moest het aan den vendeur overla„ten" (1).

Dit betoog overtuigt ons niet. De woorden in het ediet van Februarij 1771, dat de Notarissen, Griffiers en Deurwaarders alleen vendeurs de meubles zouden zijn, strijden niet tegen onze meening, dat de Notaris, Griffier of Deurwaarder alleen ten behoeve van den eigenaar fungeert. De opene brieven van 1 Julij 1771 zeggen duidelijk „les notaires, greffiers, huissiers „ou sergens royaux furent autorisés à faire lorsqu'ils „en seraient requis, les prisées et ventes de biens„meubles" (2). Ook hier dus wordt van een requérant gesproken, en zijn naam werd later ook bepaaldelijk gevorderd in de verklaring, welke den verkoop voor-

---

(1) Themis, t. a. pl. bladz. 212—214.

(2) Merlin t. a. pl., bladz. 402.

afgaat, en waarvan een afschrift boven het proces-verbaal geplaatst moet worden, zoodat het met het proces-verbaal één geheel uitmaakt. De persoon is dus niet zoo geheel en al vreemd aan de zaak. De aanhaling van art. 7, al. 8 der wet van Pluviôse bewijst niet vóór, maar tegen het gevoelen van Mr. VAN DER LINDEN, wanneer wij bij de woorden „en „vendant ou faisant vendre publiquement et par en- „chères," nog voegen de woorden, die daarop volgen „sans le ministère d'un officier public." Zoo zegt ook art. 1 dierzelfde wet dat „les meubles, effets mar- „chandises etc. ne pourront être vendus ..... qu'en „présence et par le ministère d'officiers publics, waardoor het argument, dat Mr. VAN DER LINDEN uit de Circulaire des régisseurs de l'enregistrement et du domaine national van 1 Ventôse, jaar VII (1), getrokken heeft, zijne kracht verliest." Eveneens beteekent „procéder à la vente" niets anders, dan overgaan tot den verkoop, zooals dit tegenwoordig nog meermalen gebruikt wordt, ook bij verkoopingen van onroerende goederen.

De tegenwoordigheid of afwezigheid van den eigenaar doet niets af. Bij de formaliteiten, die de wetgever voorschrijft, wordt de tegenwoordigheid des eigenaars niet vereischt, maar daarom kan hij toch wel aan den ambtenaar of iemand anders met betrekking tot sommige der te verkoopen goederen eenigen last hebben gegeven, bijv., om wanneer het voorwerp niet zooveel opbrengt, als hij gesteld heeft, het op te houden. Niets belet verder dat de verkoop uit zijn naam geschiedt. Beschouwt men voorts de wetten van 1790 en 1793, dan ziet men, dat nergens het woord „ven-

---

(1) Themis t. a. pl., bladz. 213.

dre" gebruikt wordt, maar alleen „faire la vente, pro„céder à la vente," en dat daarin dan ook bepaald wordt, wat de ambtenaren moeten beuren voor de schatkist, en wat zij als loon voor hunne werkzaamheden zullen ontvangen, hetgeen zeker niet noodig zou zijn, wanneer de Notaris werd beschouwd als een verkooper, die voor eigene rekening verkoopt.

De arrêtés van 12 Fructidor, jaar IV en 27 Nivôse, jaar V, zijn zeker alleen vastgesteld om aan Notarissen, Griffiers en Deurwaarders, uitsluitend het regt van verkoopingen te houden toe te kennen; dit blijkt niet alleen uit de overwegingen, maar ook uit die wetten zelve. Nu wordt, wel is waar, in het laatstgenoemde arrêté art. 5 van het edict van Februarij 1771 woordelijk overgenomen: „doch lezen wij „het geheel na, met de daarin uitgedrukte motieven, „dan meenen wij met grond te mogen afleiden, dat „genoemd art. 5 alleen is overgenomen, als behelzende „de uitsluiting van alle anderen, behalve die daarbij „tot het houden van verkoopingen bevoegd werden „verklaard; die uitsluiting toch is zonder twijfel het „eenige doel van het arrêté. Wil men daarin zien „een bewijs, dat dezelfde functiën der jurés-priseurs ge„heel op de Notarissen enz. zijn overgegaan, dat deze „ook de gelden zullen ontvangen enz.; en schijnbaar „zou men zich hier kunnen beroepen op de woorden „van de eigenlijke bepaling, dat: „les dispositions ci„dessus seront reimprimées et publiées de nouveau „pour être executées selon leur forme et teneur," dan „merk ik aan, dat vooreerst eene zoo volledige op„neming van genoemd art. 5 dan ook zou kunnen „doen veronderstellen, dat weder jurés-priseurs zijn „ingevoerd, ofschoon men te dien aanzien voorzeker „niets aan de wetten van 1790 en 1793 heeft willen „veranderen; maar dat het ten anderen meer dan

„vreemd zou zijn, dat ook niet art. 6 van het edict „in het leven terug is geroepen, daar bij zoodanige „gelijkstelling ook wel den Notarissen enz. het genot „zou gegeven zijn van de quatre deniers pour livre, „die hun bij geheel gelijke verpligtingen natuurlijk „evenzeer zouden toekomen. Het weglaten van art. „6 toont, dat men zoodanige gelijkstelling niet heeft „bedoeld; men heeft slechts het geheele art. 5 opge„nomen, omdat men het geheel had gezien. Indien „men nu eenige andere strekking aan het arrêté moet „toekennen dan de uitsluiting van alle anderen van „het houden der verkoopingen, gelijk wij zagen, dan „zouden wij wel eens verklaard willen zien, hoe alle „daarbij aangehaalde bepalingen met elkander in „overeenstemming zouden zijn te brengen" (1).

Vertalen wij verder de woorden „les jurés-priseurs „recevront les deniers" door zullen ontvangen en niet, zooals Mr. VAN DER LINDEN door „zullen moeten ontvangen," dan vragen wij met Mr. DIEPHUIS „of die „eenvoudige woorden in staat zijn, om eene fictio „iuris te doen aannemen, waarbij de Koning, in plaats „van den man, wiens goederen verkocht worden, „een ander, die aan die goederen vreemd is, tot „derzelver *verkooper* zou maken, en of het voorschrift, „dat de juré-priseur de kooppenningen ontvangen zal, „voldoende is, om daarin, en zonder verderen grond de „geheele betrekking tusschen den wezenlijken verkoo„per en den kooper te vernietigen, en aan dezen in „regten eene geheel andere partij tegenover te stellen, „dan die zijne natuurlijke partij zoude zijn" (2).

Maar er wordt ook in art. 5 gesproken van „quand

---

(1) Opmerkingen en Mededeelingen t. a. pl., bladz. 20—21.

(2) Opmerkingen en Mededeelingen, bladz. 21.

„même les parties y appelleraient d'autres huissiers," waaruit duidelijk blijkt, dat het edict den eigenaar als partij en dus als verkooper beschouwt (1).

Stelt men verder het doel der wetten, over ons onderwerp handelende, op den voorgrond, en bedenkt men dat in 1771 de ambtenaren quatre deniers pour livre van de opbrengst der verkooping moesten uitkeeren, opdat zij zelf in evenredigheid tot de opbrengst zouden zien, welke voordeelen er aan diergelijke betrekking, die zij koopen moesten, verbonden waren, en dat, toen de Koning in 1780 de opbrengst daarvan had leeren kennen, hij de jurés-priseurs instelde met de bepaling, dat zij zelve de kooppenningen moesten innen, opdat zij hun loon, de quatre deniers pour livre, daarvan zouden kunnen terughouden, en het ambt op die wijze een voordeel zou opleveren dat, in het belang der schatkist tot het koopen daarvan zou aanmoedigen, dan vinden wij daarin de reden van het voorschrift „recevront les deniers provenant des dites „ventes." In de latere verordeningen wordt evenwel nergens meer van de inning der kooppenningen gesproken, omdat daarin de quatre deniers niet meer voor den ambtenaar bleven, maar door hem in de schatkist gestort moesten worden, waaruit men evenwel niet kan afleiden, dat hij met de inning der kooppenningen belast is gebleven; hem stond het vrij de betaling der quatre deniers pour livre den verkooper te vragen, zoo die persoon zelf de kooppenningen geïnd had. Na 1790 werden zij regtstreeks ten voordeele van de schatkist verantwoord. „Volgens het „eerste stelsel dus beurde de juré-priseur de gelden,

(1) De wet op het Notarisambt enz., toegelicht en van aanteekeningen voorzien door S. v. E., Zwolle 1861, bladz. 397.

„volgens het andere is daar niets meer van voorge-„schreven, en was het aan partijen overgelaten, die „dan ook konden „modifier ou abonner les droits," „zooals die door de wet, overeenkomstig de door haar „aan die ambtenaren opgelegde verpligtingen, waren „toegekend" (1). Nu is het wel waarschijnlijk, dat de jurés-priscurs, even als nu nog de Notarissen, de kooppenningen voor den eigenaar ontvingen, doch dit is slechts een beding dat gemaakt wordt tusschen den eigenaar en den Notaris, en ware zeker niet noodig, als de hoedanigheid der Notarissen dit van zelf medebragt, waar zij verkoopingen hielden, daaruit mag dus niet afgeleid worden, dat zij ook het regt hadden om suo nomine eene actie tegen den gebrekigen kooper in te stellen. Verleenden zij dien kooper crediet, dan deden zij dit suo periculo, hetgeen ook blijkt uit het voorbeeld, dat MERLIN, p. 403, aanhaalt, en dat door Mr. VAN DER LINDEN, p. 214, als een argument voor zijn gevoelen wordt herhaald, het parlement besliste namelijk, dat de huissier-priseur verpligt was het volledig bedrag der kooppenningen uit te keeren aan de schuldeischers, behoudens de actie, die hij tegen de weduwe had, aan wie hij crediet verleend had. Hier had dus de huissier-priseur voor den verkooper de kooppenningen geïnd, en de daargenoemde weduwe crediet verleend, hetgeen strijdig was met de voorwaarden van den verkoop, zoodat hij dus ook voor die willekeurige handeling moest boeten.

Wij nemen daarom met Mr. DIEPHUIS aan, dat alleen de eigenaar het regt heeft tegen den gebrekigen kooper eene actie tot invordering der kooppenningen

---

(1) Opmerkingen en Mededeelingen, bladz. 23.

in te stellen, en dat de openbare ambtenaren alleen door het beding dat zij, hetzij stilzwijgend uit gewoonte, hetzij uitdrukkelijk met den eigenaar hebben gesloten, de kooppenningen na den verkoop ontvangen (1).

De verantwoordelijkheid van den ambtenaar voor de kooppenningen, zoo hij die zelf ontvangt, begint van het oogenblik, dat het voorwerp, hetwelk verkocht is, aan den kooper is gelaten; wil hij nu dien kooper crediet verleenen, dan wordt hij verondersteld zich aansprakelijk voor hem gesteld te hebben. Hij is echter niet verantwoordelijk voor den prijs, zoo het voorwerp niet aan den kooper geleverd is, omdat het alsdan in handen des verkoopers blijft (2).

---

(1) De volgende vonnissen en arresten geven den ambtenaar het regt tot invordering:

Vonnis Mechelen 5 Maart 1847, Brussel 29 December 1851, Saint-Omer 4 September 1853, Namen 30 December 1857 (Moniteur du notariat No. 18, 251, 351 en 385). Arrest hof van Utrecht 26 Julij 1858. Vonnis Middelburg 25 September 1844, Regtsg. Bijblad dl. VII, bl. 533, welke regtbank op 19 Februarij 1845 juist het tegenovergestelde besliste. Vonnis Maastricht 21 Junij 1849, 10 April 1851, 7 Februarij 1856. (Weekblad van het Regt No. 1077, 1260 en 1771, Regt en Wet deel XI, bladz. 470), Amersfoort 17 Februarij 1858 (P. W. 3217).

De volgende ontzeggen hun het regt:

Vonnis Breda 28 December 1841. (Regt en Wet deel I, bladz. 315), 's Hertogenbosch 21 September 1853, (Weekblad van het Regt No. 1547), Hof van Parijs 15 Junij 1838, Breda 6 Januarij 1863. (P. W. 1862.)

(2) Benou, Manuel des commissaires-priseurs.

STELLINGEN.

I.

Debitor ex obligatione alternativa, quamdiu totam rem non solvit, voluntatem mutare potest.

II.

Fidejussores diversis temporibus accepti beneficio divisionis uti possunt.

III.

Actio in factum de mortuo inferendo in heredes non datur.

IV.

De bepaling van art. 1230 B. W., baat ook den kooper, die den koopprijs aan den hypothecairen schuldeischer voldaan heeft.

V.

Art. 815, 2de alin., B. W., is ook van toepassing bij doode boomen.

VI.

De kooper en eigenaar van verhuurd goed kan, al heeft er geene cessie of uitdrukkelijke lastgeving plaats gehad, de huurpenningen innen.

VII.

Vermindering van eisch is geen grond tot compensatie van kosten.

VIII.

Arrest onder zich zelven is toegelaten.

IX.

De verliezende partij moet ambtshalve door den regter in de kosten veroordeeld worden.

X.

De persoon, die eerst als uitsluitend eigenaar, doch bij latere conclusie als mede-eigenaar van een erf, geëischt heeft dat dit erf van eene erfdienstbaarheid vrij zou verklaard worden, is in dien gewijzigden eisch ontvankelijk.

XI.

Onder art. 39, No. 3, Regt. Org., valt ook de regtsvordering van den dienstbode, die bij het verlaten van de dienst zijne goederen terugvordert.

XII.

Onder „*belanghebbende*" in art. 813, alin. 3 van het Wetb. van Kooph., moet verstaan worden de curator.

XIII.

De eigendom van een in blanco geëndosseerden wisselbrief, kan na den vervaldag door eenvoudige levering overgedragen worden.

XIV.

De bigamie is noch een voortdurend, noch een voortgezet misdrijf.

XV.

Art. 222 C. P., is niet op hem toe te passen, die een ontslagen ambtenaar beleedigd heeft.

XVI.

De vrouw des faillietverklaarde, die goederen der massa ten haren bate ontvreemdt, is niet strafbaar.

XVII.

Het valsch spelen is volgens art. 405 C. P., strafbaar.

XVIII.

Het plaatselijk bestuur kan geene straf tegen hem bepalen, die tot armmeester benoemd, weigert die betrekking te aanvaarden.

XIX.

Het is onbillijk, dat de bedienaren van de godsdienst uitgesloten zijn van de vertegenwoordiging.

XX.

Men mag een onderworpen volk niet dwingen een gedeelte van de vruchten van zijnen arbeid zonder evenredige vergoeding af te staan.

XXI.

Ruime toepassing van zelfregering is wenschelijk.

XXII.

De vraag omtrent de beste verdeeling van den grond, in groote of kleine bouwhoeven, kan niet volgens algemeene beginselen beslist worden.

XXIII.

De bepaling eener legitime portie is niet met M'Culloch af te keuren.

28/2-65. P.